

Čís. 12419.

Směnečný dlužník může namítati směnečnému věřiteli, že indosace na něho byla neplatná podle § 55 vyrovnacího řádu ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 3. března 1933, Rv II 106/33.)

Proti směnečnému platebnímu příkazu namítl žalovaný neplatnost směnečné pohledávky z důvodu § 55 vyrovnacího řádu z roku 1931. O b a n i ž š í s o u d y ponechaly směnečný platební příkaz v platnosti, o d v o l a c í s o u d uvedl v otázce, o niž tu jde, v d ů v o d e c h: Co se týče námítky, že prý směnka jest neplatná podle § 55 vyr. ř., nejde o námitku absolutní, plynoucí ze směnky samé, an žalovaný sám v námitkách výslovně udává, že směnka byla na žalobce indosována jen na oko, zejména proto, by byl připraven o námitku, že jest směnka podle vyrovnacího řádu neplatná. Žalovaný tedy sám v námitkách považuje, a to správně, tuto námitku za námitku relativní. Podle § 87 směn. zák. může směnečný dlužník činiti jen takové námítky, které plynou ze směnečného práva samého. Námitka neplatnosti indosace směnky ve smyslu vyrovnacího řádu však neplyne ze směnečného práva a nelze námitku tu uplatňovati proti žalobci jako proti bezelstnému nabyvateli směnky.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

D ů v o d y:

V námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu namítl žalovaný i proti Alexandru B-ovi, i proti žalobci neplatnost směnečné pohledávky z důvodu § 55 vyr. ř. Alexandr B. byl prý v době indosace směnky na žalobce, tedy ve dnech 15. nebo 16. dubna 1932, insolventním a bylo dne 7. června 1932 zahájeno o jeho jmění vyrovnací řízení, z čehož vyvozuje žalovaný, že B. indosoval žalobní směnku na žalobce již za insolvence a že jest toto právní jednání neplatné a bezúčinné podle § 55 vyr. ř. a namítl z toho důvodu nedostatek aktivní žalobcovy legitimace ke sporu. Podle § 55 vyr. ř. jest neplatnou úmluva dlužníka nebo jiných osob s věřitelem nebo s osobou jemu blízkou, kterou se z podnětu vyrovnacího řízení nebo třeba jen z nějaké vzdálené souvislosti s ním poskytují zvláštní výhody proti ostatním věřitelům stejného druhu. Jde o to, zda převod žalobní směnky Alexandrem B-em na 4.000 Kč indosací na žalobce za účelem částečného splacení pohledávky žalobcovy proti B-ovi ve výši 15.000 Kč, lze pokládati za poskytnutí zakázané výhody ve smyslu § 55 vyr. ř. Podle rozh. 3358 a 7841 sb. n. s. jest takovou výhodou každá výhoda, kterou se porušuje zásada rovného nakládání se všemi věřiteli za vyrovnacího řízení. Ovšem musilo se tak státi z podnětu vyrovnacího řízení buď již započatého nebo teprve zamýšleného nebo v nějaké třebas jen vzdálené souvislosti s ním, při čemž na tom nezáleží, byl-li si žalobce vědom, že se mu poskytuje zvláštní výhoda. Třeba tedy v souzeném případě uvažovati, zda je tu tento předpoklad. První soud zjistil, že od předání směnky (15. neb 16. dubna

1932) do zahájení řízení vyrovnacího (7. června 1932) neuplynulo šedesát dnů. Předpis § 55 vyr. ř. nečiní rozdíl v tom, kdy došlo k nedovolené úmluvě, žádá jen, by se stala z podnětu vyrovnacího řízení nebo třeba jen z nějaké vzdálené souvislosti s ním. Bylo tedy zkoumati, zda poskytl Alexandr B. výhodu žalobci, předav mu směnku na 4.000 Kč indosací, zda tím byla porušena zásada rovného nakládání se všemi věřiteli. V tom případě byla by tato indosace nicotnou, neúčinnou a námitka nedostatku aktivní legitimace žalobcovy plně odůvodněnou. Nižší soudy nezjistily, zda se stala indosace z podnětu vyrovnacího řízení, nebo v souvislosti s ním.

Čís. 12420.

Zůstavitelův podnik — nejde-li o podnik povahy ryze osobní — jest součástí pozůstalosti, a to tak, že jest předmětem pozůstalosti nejen jako souhrn věcí a práv k němu patřících, nýbrž jako hospodářský organismus a celek vzniklý organickým spojením těchto částí, při čemž jeho obecnou hodnotu spoluurčují i poměry závodu, samy o sobě jinak neocenitelné, jako jméno závodu, jeho pověst a umístění jakož i okruh zákaznictva.

(Rozh. ze dne 4. března 1933, R I 84/33.)

Pozůstalostní soud nařídil k návrhu nepominutelné dědičky, by byla bezpečně zjištěna obecná hodnota podniku provozovaného zůstavitelkou pod názvem »Ústav pro pěstění krásy« a by byla zařazena do soupisu. Rekursní soud zamítl návrh nepominutelné dědičky. Důvody: Nepominutelná dědička odvolává se k odůvodnění návrhu na doplnění inventáře na stanovisko komentáře Dr. Ehrenzweiga (System 1924, str. 490). Na citovaném tomto místě zastává se skutečně názor, že podniky, které, třebaže jen po splnění jistých veřejnoprávních předpokladů, lze zciziti, hodnotiti jest přiměřeně ke kupní ceně skutečně dosažitelné, takže uplatní se i hodnota obchodní organizace a zákaznictva (srov. rozh. Slg. XVIII. Nr. 7570, rozh. ze dne 23. června 1920, S. Z. II. 66). Než i tam se podotýká, že se praxe spokojuje, odvolávajíc se na § 106 nesp. pat. (srov. Slg. XVIII 7596), nezřídká zjištěním skutečných aktiv a pasiv, tedy jen likvidační bilancí (srov. Slg. XIV 5485, XVIII 7501, rozh. ze dne 26. listopadu 1918 J. Bl. 1919 čís. 9, M. Reich, str. 403). Ale tuto praksi uznává rekursní soud za správnou. Podle § 531 obč. zák. je pozůstalostí souhrn práv a závazků zesnulého, pokud se nezakládají na poměrech ryze osobních. Podle § 97 nesp. říz. musí pozůstalostní inventář obsahovati veškeré movité i nemovité jmění, v jehož držbě byl zůstavitel v čase úmrtí. Podle § 103 (3) mají znalci udati obecnou cenu věcí nemovitých i movitých v době zůstavitelova úmrtí. Podle § 305 obč. zák. stanoví se řádná a obecná cena věci, odhadne-li se věc podle užitku, který se zřetelem k době a v místě obvykle a všeobecně skýtá. Ale z těchto ustanovení neplyne, že se při podniku nemají sepsati a odhadnouti jen zařízení, zásoby, pohledávky a dluhy podniku, nýbrž i okruh zákaznictva, zajištěný odbyť, organizace provoz-